

ασηκρίτης

Κυριακή, 11 Νοεμβρίου 2012
6:39 πμ

Σημασία:

- Ο εξ απορρήτων γραμματεύς του παλατίου

Εγκυκλοπαιδικά

Εμφανίσθηκε στο Βυζάντιο μετά το 600 μ.Χ. και εξελληνίσθηκε σε «σεκρετάριος».

Κατά την Οθωμανική αυτοκρατορία μεταβλήθηκε σε "**μαχρέμ εσράφ**" (mahrem esraf, κατά λέξη «ευγενής των μυστικών»). Με τον τίτλο αυτό τιμήθηκε ο Μέγας Διερμηνέας της Πύλης **Αλέξανδρος**

Μαυροκορδάτος [ΕΙΚ 3](#) το 1700 για τη θετική συμβολή του σε διπλωματικές ενέργειες της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Ο τίτλος περιελάμβανε σημαντικές διπλωματικές δραστηριότητες.

Στη δυτική Ευρώπη και αλλού ο όρος έγινε σταδιακά **secretary** ή **secretario** και **secrétaire** με την έννοια της μυστικότητας ή εχεμύθειας και λεπτού χειρισμού ευαίσθητων θεμάτων.

Στις περισσότερες χώρες αποτελεί ανώτερο αλλά όχι ανώτατο πολιτικό αξίωμα. Στην Ελλάδα οι αντίστοιχες ιδιότητες αποδίδονται συνήθως με τον όρο «**γραμματέας**», επειδή ο σεκρετάριος ήταν άτομο που γνώριζε γράμματα και συνέτασσε απόρρητες επιστολές ή κείμενα πολιτικών και θρησκευτικών ηγετών.

Στο Βατικανό ο και ΗΠΑ ο γραμματέας του κράτους (**secretary of State**) δεν μεταφράζεται σε «εξ απορρήτων» αλλά σε υπουργό των Εξωτερικών. Στη Γαλλία όμως οι secrétaires d'État δεν είναι υπουργοί αλλά είναι είναι ανάλογοι των γενικών γραμματέων των ελληνικών υπουργείων.

Συνώνυμα

μυστικοσύμβουλος

Εξ απορρήτων σύμβουλος κάποιου σημαντικού προσώπου

Ο **Μακιαβέλι** στο βιβλίο του «**Ο Ηγεμών**» παρουσιάζει τον «a secretis» ως σημαίνοντα σύμβουλο του ηγέτη για όλα τα σοβαρά ζητήματα και κυρίως για τα θέματα εξωτερικής πολιτικής.

Ξενογλωσσα

Λατινικά

a secretis

Ιταλικά

segretario / secretario

Γαλλικά

secrétaire

Όμως σεκρετέρ [ΕΙΚ 2](#) = έπιπλο με αναδιπλούμενη επιφάνεια γραφείου.

Αγγλικά

secretary

Τουρκικά

Ετυμολογία:

- Από το Λατινικό a secretis ο επί των απορρήτων.
Το ουσιαστικό **secretum** σημαίνει το **κρυφό μέρος*** ή την κρυφή σκέψη
 - Άλλα και κάτι μυστικό, μυστική συνομιλία, ένα μυστήριο, μυστικό, αρρητο, απορρητο, εμπιστευτικό.
 - Από εδώ το σέκρετον = η γραμματεία. Επέιχε την θέση υπουργείου. Με την πρώτη Εθνοσυνέλευση ο ορος «Γραμματευσ της Επικρατειας» ήταν συνώνυμος του Υπουργός. Στις Αγγλοσαξωνικές χώρες ο υπουργός λεγεται Secretary ήδη από το 1590, ενώ το Υπουργείο office . (Foreign Office, Secretary of war).
-
- Το αρχ ελλ παράβυστον

Εικόνες

ΕΙΚ 1 - ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΣ ΑΣΗΚΡΗΤΙΣ

ΕΙΚ 2 - ΣΕΚΡΕΤΕΡ

ΕΙΚ 3 - Α. [ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ](#) - Ο ΕΞ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ

Γνωστός είναι επίσης και ο Α.Μαυροκορδάτος εγγονός του εικονιζομένου. Δες εδώ [ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ - Βίος και πολιτεία!](#)

Φράσεις

έν κρύπτω και παραβύστω

π.χ.: 'είναι απαράδεκτο να παίρνονται τέτοιες αποφάσεις εν κρυπτώ και παραβύστω' (- δηλαδή στα κρυφά και χωρίς διαφάνεια).

*παράβυστον

Παράβυστον: παρακεκρυμμένον· λάθραι γινόμενον.*

Παράβυστον: οὕτως ἐκαλεῖτο τί τῶν παρὰ Ἀθηναίοις δικαστηρίων· ἐν αὐτῷ ἐδίκαζον οἱ ἰαί· ἐκαλεῖτο δέ τις ἐν τοῖς νυμφικοῖς δωματίοις καὶ κλίνη παρά-

βυστος· ἧς μέμνηται καὶ Ὑπερίδης ἐν τῷ κατὰ Πατροκλέους· λέγεσθαι δ' ἔοικε ταῦτα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς φορτίοις παραβυσμάτων, τουτέστι, παραπληρωμάτων.

Φώτιος - Λέξεων συναγωγαί

εξ απορρήτων

ελληνική απόδοση (από τον 18ο έως και 20ο αιώνα) του υστερορωμαϊκού όρου "a secretis". Σήμερα στην Ελλάδα ο τίτλος αυτός προσωποποιεί κυρίως τον φαναριώτη πολιτικό **Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο**.

Αναφορές

Από τον Κωδινό ^{339.10 [27]} μαθαίνουμε πως ο προϊστάμενος των εξ απορρήτων γραμματέων ονομάζονταν **πρωτασηκρήτις**. Ιεραρχικά έρχονταν μετά τον Λογοθέτη του Δρόμου και αυτού έπονται ο επί του στρατού, ο μυστικός, ο δομέστικος των σχολών, ο μέγας δρουγγάριος του πλωίμου κα.

κηρύσσων, έκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ, πένθος καταλιπὼν τοῖς τε βασιλεῦσι, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἀνθρώποις. ἦν γὰρ σεβάσμιος πάνυ, καὶ πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένος. ἀντ' αὐτοῦ γὰρ κεχειροτόνηται Ταράσιος ὁ ἀπὸ ἀσηκρήτις.

John-Anthony Cramer - Anecdota graeca e codd. manuscriptoris bibliothecae regiae parisiensis, Τόμος 2 σελ. 366

Και αλλου για τον ιδιο ανθρωπο

πάσῃ ἀρετῇ κεκοσμημένος. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ κεχειροτόνηται Ταράσιος ὁ ἀπὸ σηκρητιῶν. ¹³⁾

Theodosii Meliteni Qui Fertur Chronographia

Από ασηκρήτις = αυτός που προηγουμένως ήταν ασηκρήτις [πβλ Οικονόμος ο εξ οικονομων)

παραγενέσθαι. πέμπει τοίνυν ὁ Φωκάς Θεόδωρον τὸν ἀσηκρήτις, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐπανέγνωσεν τῇ

Θεοφάνης ο ομολογητής, Αναστάσιος, J. Classen, Imm. Bekker - Χρονογραφία, Τόμος 1, σ. 243 [446]

Ο Θεοφάνης έζησε γυρω στα 750 μχ. Φαίνεται ότι οι τότε λόγιοι συνειδητοποιούσαν την προέλευση της λέξης **ασηκρήτις** από το λατινικό **a secretis** και την αφηναν άκλιτη ("τον ασηκρήτις" αντι του "τον ασικρήτην " του Cramer ανωτέρω)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Μνήμη τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Μοναχοῦ καὶ Πρεσβυτέρου, τοῦ Δαμασκηνοῦ.

τῆς Θεοπνεύστου Γραφῆς καλῶς ἐξηρευνῆσε. Τὸν μονήρη δὲ βίον μετὰ Κοσμᾶ τοῦ μακαριωτάτου, τοῦ συνανατραφέντος αὐτῷ, γεγονότος δὲ ὕστερον Ἐπισκόπου Μαΐουμᾶ, ὑπέπλυνεν. Οὗτοι οὖν ἄμφω παρ' ἐνὸς διδασκάλου ἐξεπαιδεύθησαν, Κοσμᾶ καὶ κείνου τοῦνομα, καὶ Ἀσηκρήτις ἐπιλεγόμενος, ἐξωνηθέντος παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ καὶ ἑτέρων αἰχμαλώτων. Εἰς ἄκρον δὲ σοφίας ἐληλακό-

Ο αρχιγραμματεὺς λεγονταν πρωτασηκρητις.

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΠΡΩΤΑΣΗΚΡΗΤΙΣ
ΚΥΡΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΒΑΡΔΑΛΛΗ
ΣΤΙΧΟΙ ΙΑΜΒΙΚΟΙ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΝ.*

segréto e secréto = *lat. SECRÉTUM* che è participio passato di *SECÉRNERE metter da parte*, composto da *SE* indicante separazione (v. *se-* prefisso) e *CÉRNERE separare*: propr. *cosa appartata, riposta* (v. *Cernere*).

Agg. Appartato, Occulto.

Sost. Cosa occulta o tenuta occulta: altrimenti Arcano, Mistero.

Deriv. *Segretaménte; Segretàrio, onde Segretaria = Segreterìa, Segretariàle, Segretariàto, Segretariésco; Segretézza.*